

ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ στην Καθημερινή Ζωή των ατόμων με ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ κατά ΠΛΑΚΑΣ

Δρ Κυριακή ΣΤΑΘΗ
Ιατρός Αποκατάστασης - European Board Certified

ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ - Σ.Κ.Π. *MULTIPLE SCLEROSIS - M.S.*

Η Σκλήρυνση Κατά Πλάκας (Σ.Κ.Π.) είναι μια **εκφυλιστική** νόσος του νευρικού συστήματος, που χαρακτηρίζεται από **πλάκες απομυελίνωσης**

Η αιτιολογία της είναι κατ' αρχήν άγνωστη :

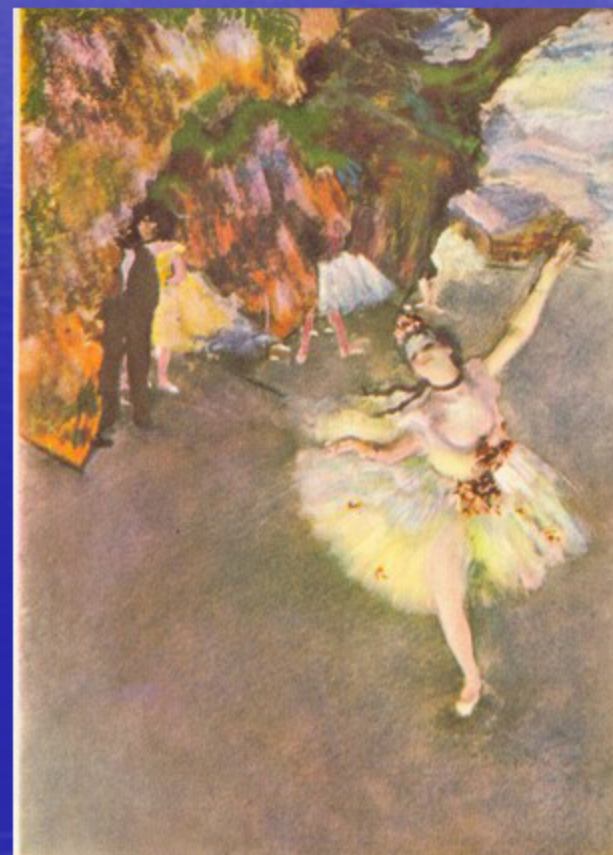
- υποθέσεις για ανοσολογική αρχή
- υποθέσεις για γενετική αρχή

Κλινικό χαρακτηριστικό της : **Ω Σ Ε Ι Σ**

Στη διαδρομή της στο χρόνο μπορεί να οδηγήσει σε **ΑΝΑΠΗΡΙΑ**

Κινητικά Πρότυπα

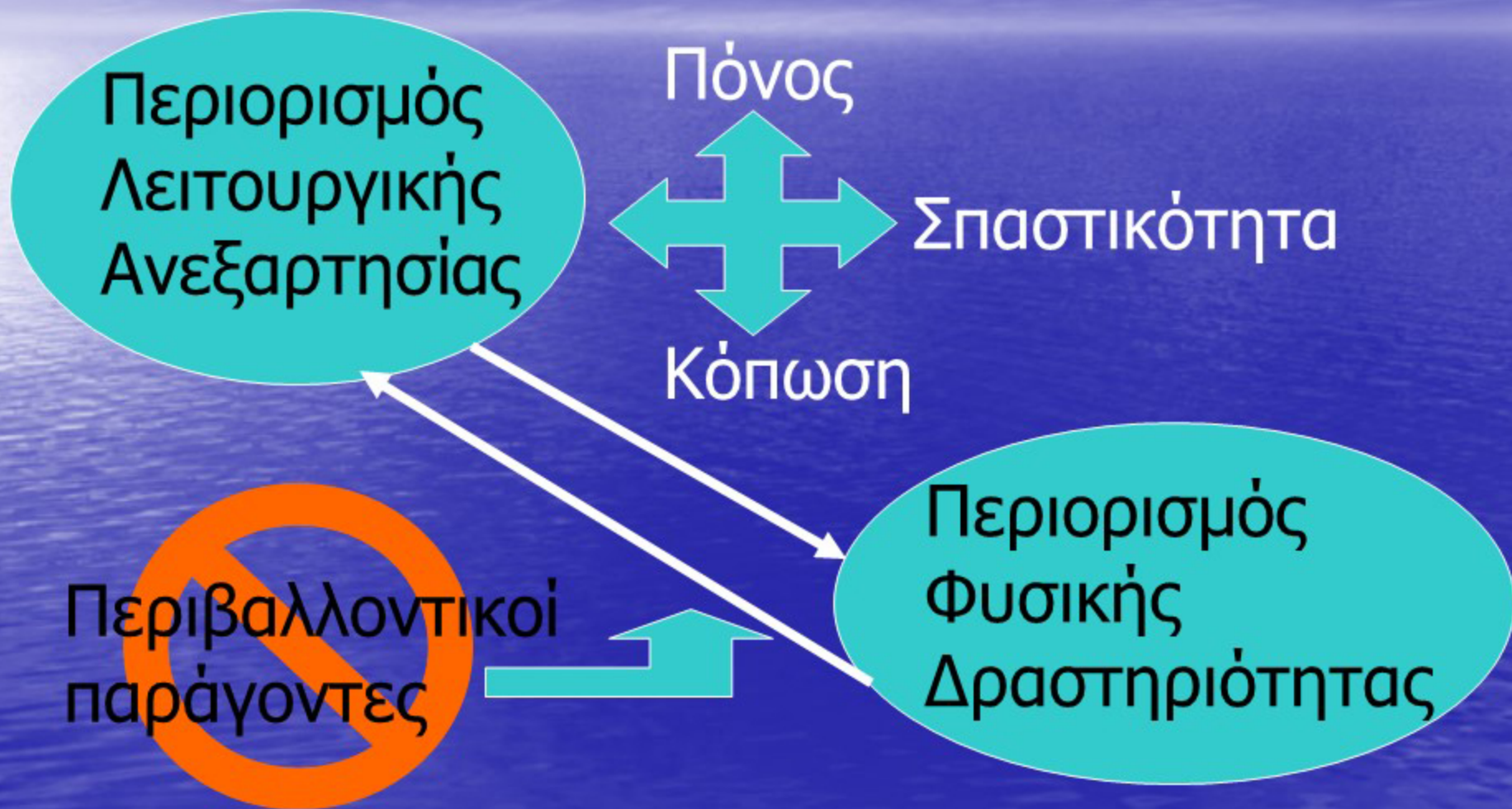
(εγγραφή – ανάκληση – εκτέλεση – αναστολή)

- Ρήγματα στον κορμό της κινητικής διαδικασίας

ΦΑΥΛΟΣ ΚΥΚΛΟΣ της Σ.Κ.Π. / M.S.

Αποτελέσματα της Νευρολογικής Βλάβης

Νευρολογική Βλάβη → Κινητικά Ελλείμματα

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

με συνέπειες :

- Μείωση Αερόβιας Ικανότητας
- Μείωση Μυϊκής Ισχύος - Αντοχής
- Μείωση Εύρους Κίνησης Αρθρώσεων
- Μείωση Χρόνου Αντίδρασης
- Διαταραχή Ισορροπίας
- Σοβαρός Περιορισμός **ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ**

ΣΥΝΟΔΑ προβλήματα **εξ αιτίας της ΓΗΡΑΝΣΗΣ** **που επηρεάζουν την κινητικότητα**

- **Αρθροπάθεια Γονάτων – Ισχίων**
- **Μειωμένη ελαστικότητα των ιστών - Συγκάμψεις**
- **Οστεοπόρωση**
- **Αυξημένη Συχνότητα Πτώσεων**
- **Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο**
- **Περιφερική Αγγειοπάθεια**
- **Σπονδυλική Στένωση**

ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ - Σ.Κ.Π. *MULTIPLE SCLEROSIS - M.S.*

- Η γενετική, η νευρο-φυσιολογική και η φαρμακολογική έρευνα στοχεύουν στην αναζήτηση και αντιμετώπιση της ΑΙΤΙΟ-ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΑΣ της ΝΟΣΟΥ
- Η ιατρική αποκατάσταση αντιμετωπίζοντας τις συνέπειες των νευρολογικών ελλειμμάτων & μειώνοντας την επίδραση των επιπλοκών στοχεύει στον περιορισμό της ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Σχεδιάζοντας Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΙΑΤΡΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο ιατρός Φ.Ι.Απ. είναι ο ειδικός που έχει ως ρόλο το **συντονισμό** και την **εξασφάλιση της εφαρμογής** όλων των μέτρων για την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση των αναπόφευκτων λειτουργικών, φυσικών, ψυχολογικών, κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών των ελλειμμάτων και των ανικανοτήτων.

*Ορισμός της Φ.Ι.Απ. από την Ευρωπαϊκή Ένωση
Physical & Rehabilitation Medicine (P.R.M.)*

Σχεδιάζοντας Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Ρεαλιστικοί * ΣΤΟΧΟΙ

- ☛ είναι η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ:
 - των Λειτουργικών Ικανοτήτων
 - της Λειτουργικής Ανεξαρτησίας
 - της Αυτοεκτίμησης
- ☛ είναι η ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ της ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

☛ A.T. WHITE, et all., 2001

☛ L. LECHOWSKI, et all, 2003

☛ J.H. RIMMER, 2005

☛ www : ncpad.org, 2007

- * το άτομο με κινητικό έλλειμμα οφείλει να το σέβεται και να μην ανταγωνίζεται άτομα χωρίς έλλειμμα
- * το πρόγραμμα σχεδιάζεται βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, προσαρμόζεται, επανελέγχεται και επαναπροσδιορίζεται

Σχεδιάζοντας Πρόγραμμα Αποκατάστασης

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ είναι η **ΕΚΤΙΜΗΣΗ**

- Ελλειμμάτων
- Συνοδών προβλημάτων
 - Καρδιαγγειακής Λειτουργίας
 - Αναπνευστικής Επάρκειας
 - Ορίων Φόρτισης των Αρθρώσεων
 - Ανάγκη προστασίας από μυϊκό κάματο

η **ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ** και ο **ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ**
της Ομάδας Αποκατάστασης

ΟΜΑΔΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

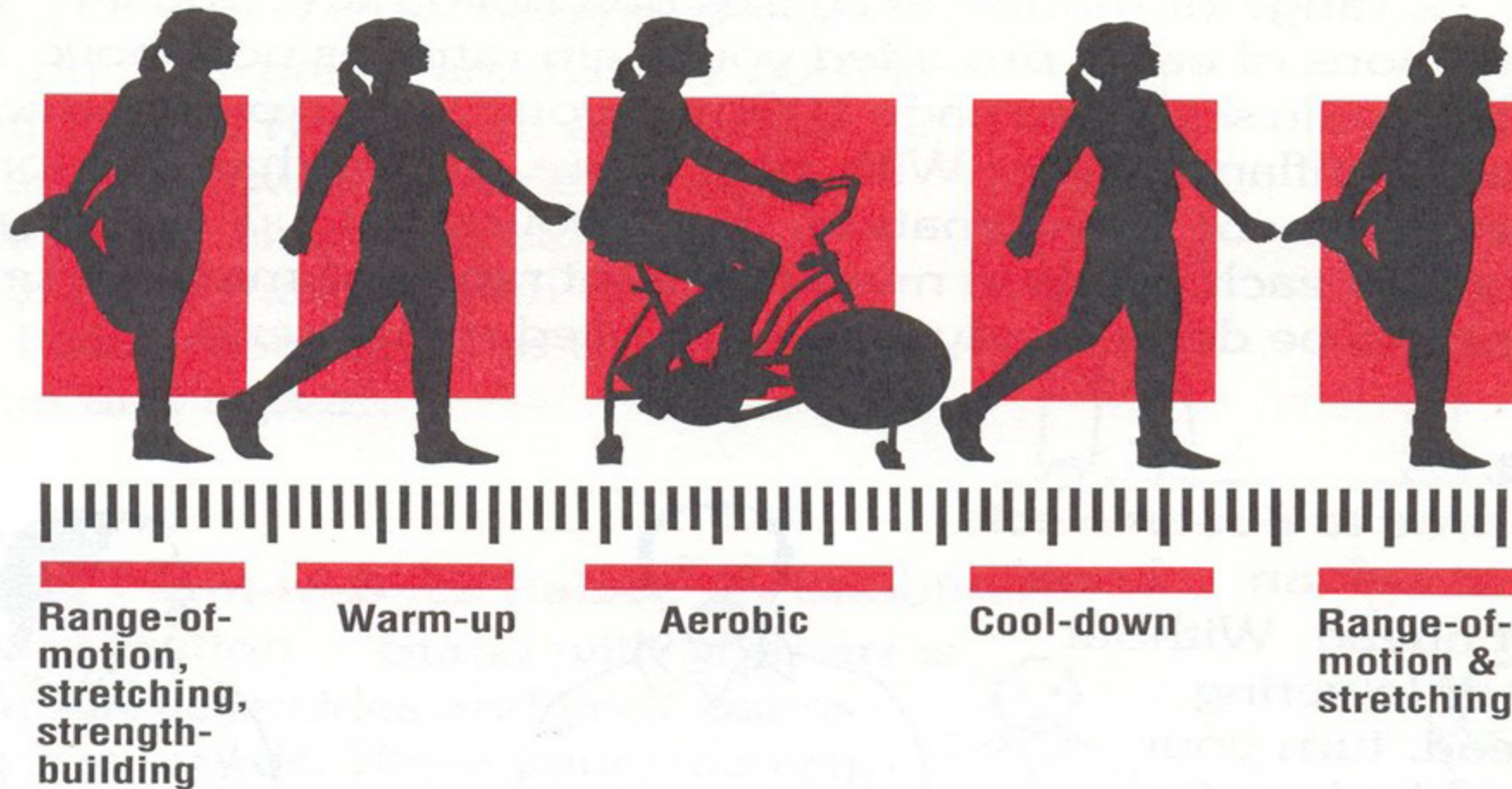
M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης στην αρχή της διάγνωσης

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ	ΣΗΜΕΙΑ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
➤ κινητική	αντίστοιχο έλλειμμα	• Test Μυϊκής Ισχύος	✓ Συμπτωματική Φαρμακευτική Αγωγή
➤ αισθη/ακή		• Οπτικά Πεδία	
➤ ουρολογική		• Ουροδ/κός ελεγχος	✓ Πρόγραμμα Φυσικής Κατάστασης

✓ Το πρόγραμμα είναι **ΑΥΣΤΗΡΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ**

Κανένα άτομο με Σ.Κ.Π. δεν είναι ίδιο με ένα άλλο

Πρόγραμμα Κινητικής Αποκατάστασης

- **Νευρολογική επανεκπαίδευση πρότυπου κίνησης**
- **Σεβασμός στο ΟΡΙΟ ΚΟΠΩΣΗΣ**

ΚΟΠΩΣΗ

είναι ένα ΑΙΣΘΗΜΑ :

- κούρασης, μυϊκής αδυναμίας, βάρους στα μέλη
- απώλειας ενέργειας που περιορίζει τις καθημερινές δραστηριότητες, την εργασία και επηρεάζει την οικογενειακή και κοινωνική ζωή

είναι ένα κοινό ΣΥΜΠΤΩΜΑ στη Σ.Κ.Π. (80%) :

- σε καθημερινή βάση, ακόμα και ξυπνώντας το πρωί
- χειρότερα με την πρόοδο της ημέρας, το ζεστό καιρό, την υγρασία, με τις υποχρεώσεις της καθημερινής ζωής
- μπορεί να συμβεί ξαφνικά και αναίτια
- είναι πιο έντονη από την απλή κούραση

☞ G. COMI et all, 2001

☞ F. BETOUX, 2006

☞ J. STACHOWIAK, et all, 2007

ΚΟΠΩΣΗ

οφείλεται :

ΑΓΝΩΣΤΟ το πρωτογενές αίτιο

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ στη Σ.Κ.Π. (Νευρογενής) :

- αίσθημα «χαλαρότητας» άσχετο με την άσκηση
- δυσανεξία στη ζέστη (test του ζεστού μπάνιου)
- εντοπισμένη αδυναμία

σχετίζεται με :

- σπαστικότητα
- οπτικές διαταραχές (διπλωπία, σκοτώματα όρασης)
- διαταραχές συντονισμού (παρεγκεφαλιδική βλάβη)

☞ G. COMI et all, 2001

☞ F. BETOUX, 2006

☞ J. STACHOWIAK, et all, 2007

ΚΟΠΩΣΗ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ στη Σ.Κ.Π. (Νευρογενής) :
οφείλεται (υποθέσεις) :

- απομυελίνωση (δυσχέρεια στη μετάδοση ώσεων)
- νευρολογικό κινητικό έλλειμμα (δυσχέρεια εκούσιου ελέγχου και συντονισμού της κίνησης)
- νευρολογικό αισθητικό έλλειμμα (δυσχέρεια ελέγχου της κίνησης)
- δυσλειτουργία του παρασυμπαθητικού →
 - μειωμένη απάντηση του καρδιαγγειακού στο stress →
 - τροποποιημένη αντίληψη της κόπωσης

☞ G. COMI et all, 2001

☞ F. BETOUX, 2006

☞ J. STACHOWIAK, et all, 2007

ΚΟΠΩΣΗ

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ στη Σ.Κ.Π. (εξωτερικά αίτια)

οφείλεται :

- διαταραχές ΥΠΝΟΥ (άγχος, κατάθλιψη, νυκτουρία, πόνος, παράλληλη δράση κορτιζόνης)
- ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ
- παθήσεις ΘΥΡΕΟΕΙΔΟΥΣ
- ΑΝΑΙΜΙΑ
- διαταραχές ΘΡΕΨΗΣ (νηστεία, έλλειψη ιχνοστοιχείων, σάκχαρο ορού, ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ)
- ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗ ανεπάρκεια
- Έλλειψη Φυσικής Κατάστασης
- ΦΑΡΜΑΚΟΓΕΝΗΣ (παράλληλη δράση φαρμάκων)

☞ G. COMI et all, 2001

☞ F. BETOUX, 2006

☞ J. STACHOWIAK, et all, 2007

Οφέλη από τη ΦΥΣΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

- Βελτίωση Καρδιο-Αναπνευστικής Λειτουργίας
- Βελτίωση της Λειτουργίας του Εντέρου
- Βελτίωση της Λειτουργίας της Κύστης
- Βελτίωση της Οστικής Μάζας – μείωση του κινδύνου καταγμάτων
- Μείωση της ΚΟΠΩΣΗΣ

☞ A.T. WHITE, et al., 2001

☞ S.MOSTERT, J.KESSELRING, 2002

☞ A. MERICO, F. PICCIONNE, et al, 2005

☞ J.H. RIMMER, 2005

☞ www : ncpad.org, 2007

Οφέλη από τη ΦΥΣΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

- Βελτίωση ΧΡΟΝΟΥ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ
- Προαγωγή ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ Λειτουργιών
- Βελτίωση της ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
- Έλεγχος STRESS - Αντιμετώπιση ΚΑΤΑΘΛΙΨΗΣ
- Προαγωγή ΨΥΧΙΚΗΣ ΕΥΕΞΙΑΣ
- Ανάπτυξη ΓΝΩΣΙΑΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ
- Εξισορρόπηση ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ
- Προαγωγή της ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ Συμμετοχής

☞ G. GRIMBY, et all., 1992

☞ E. W. MARTINSEN, 1990

☞ Mc AULEY, RUDOLPH, 1995

☞ A. MERICO, F. PICCIONNE, et all, 2005

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης σε χρόνια φάση

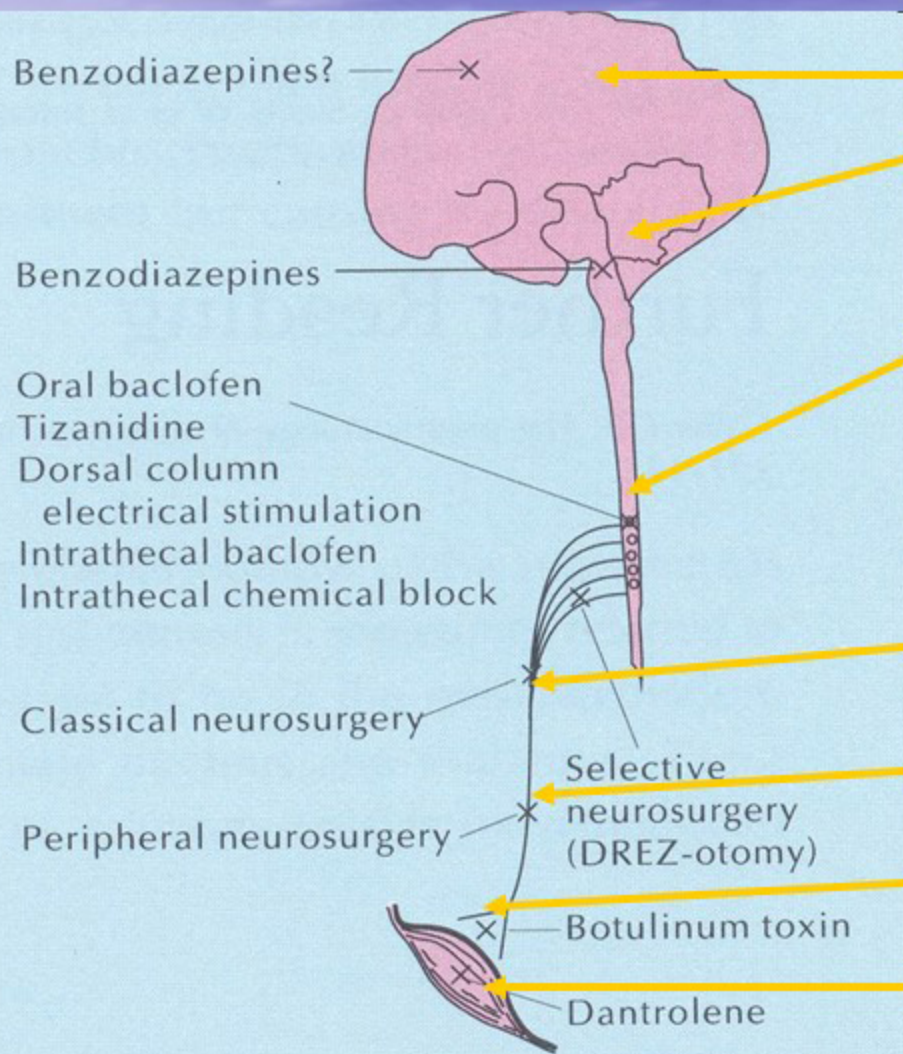
ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ	ΣΗΜΕΙΑ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ περιορισμοί μετακίνησης ➤ λειτουργικοί περιορισμοί άνω άκρου ➤ περιορισμοί ελέγχου σφιγκτήρων 	αντί/χες ανικανότητες	<ul style="list-style-type: none"> • E.D.S.S. > 4 • F.I.M. • Ουροδ/κός έλεγχος 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Λειτουργική Επανεκπαίδευση ✓ Λειτουργική Επανεκπαίδευση ✓ Πρόγραμμα Φυσικής Κατάστασης ✓ Επανεκπαίδευση κύστης / ορθού

✓ Το πρόγραμμα είναι **ΑΥΣΤΗΡΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ**

Κανένα άτομο με Σ.Κ.Π. δεν είναι ίδιο με ένα άλλο

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση της ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Βενζοδιαζεπίνες

- Αντλία Χημικών block
- Αντλία Baclofen
- Ηλεκτρικός Ερεθισμός

Εκλεκτική ριζεκτομή

Περιφερική νευρεκτομή

■ Αλλαντική τοξίνη

■ Ντανρολαίνη

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση της ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- **Σωστές ΘΕΣΕΙΣ**
- **Αποφυγή ΕΡΕΘΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ**
- **ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ**
 - **Φυσικά Μέσα**
 - **Τεχνικές Επανεκπαίδευσης - Αναχαίτισης**
 - **Νάρθηκες**
 - **H.M.G.-Biofeedback**

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

- ✓ Οργάνωση περιβάλλοντος (πρόληψη, διευκόλυνση)
- ✓ Δραστηριότητες καθημερινής ζωής
- ✓ Εκπαίδευση των φροντιστών

ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

- ✓ Αντιμέτωπιση διαταραχών λόγου – επικοινωνίας
- ✓ Αντιμέτωπιση διαταραχών κατάποσης
- ✓ Εκπαίδευση των φροντιστών

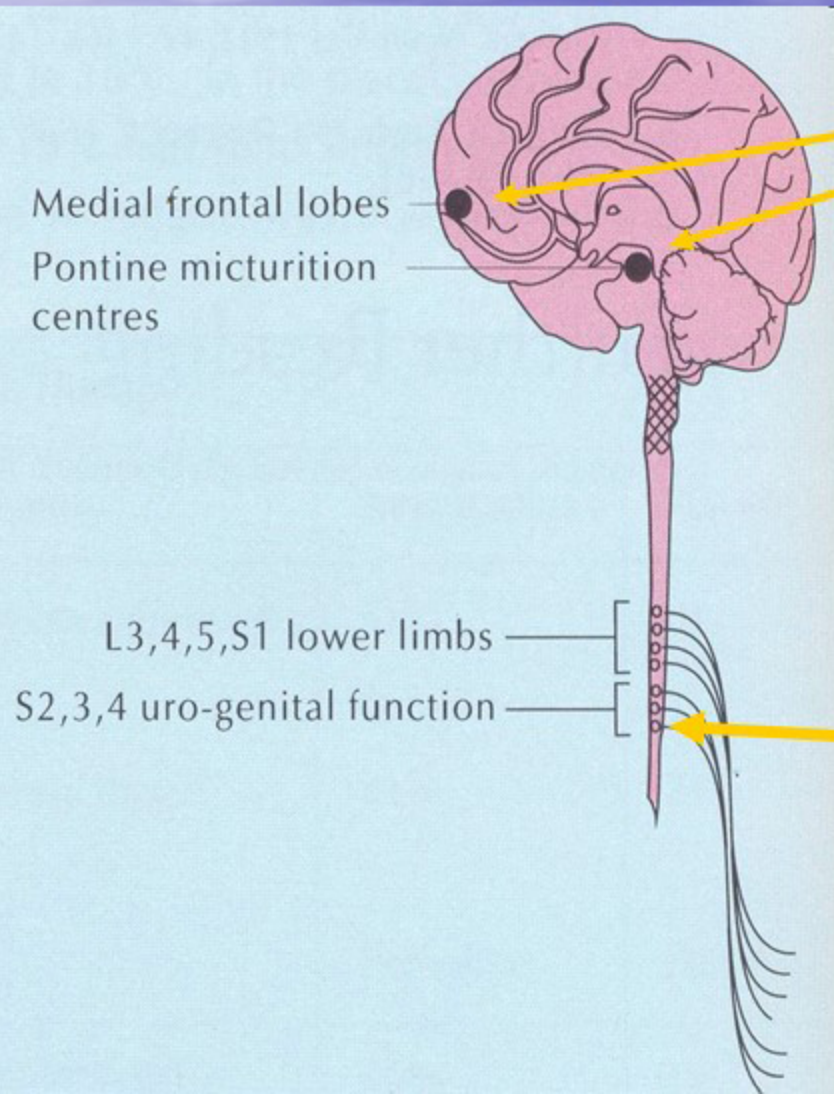
Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- ☞ **ΝΑΙ** στην τεχνολογική εξέλιξη
- ☞ **ΌΧΙ** στην άρνηση - παραίτηση
- ☞ **ΌΧΙ** σε βοηθήματα που καταλήγουν άχρηστα (στη ντουλάπα) ή αλλάζουν χρήση (μετατρέπονται σε κρεμάστρα, κ.α.)
- ☞ Διατήρηση της όρθιας στάσης / ασφαλούς βάδισης όσο περισσότερο γίνεται
- ☞ Από την «επικίνδυνη» βάδιση προτιμότερη η μετακίνηση με αναπηρικό αμαξίδιο

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση ΟΡΘΟΚΥΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ

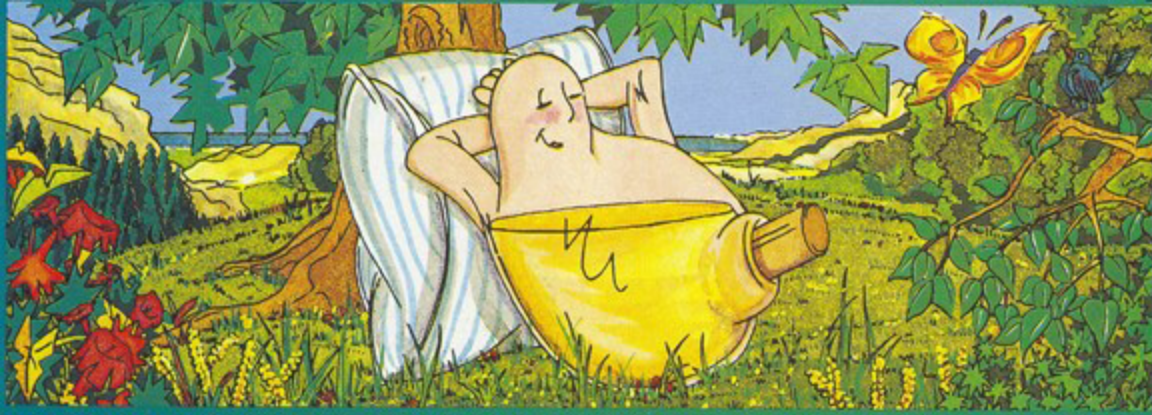
**ΕΛΕΓΧΟΣ
ΟΡΘΟΚΥΣΤΙΚΗΣ &
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ**

ΙΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ : 12, 13, 14

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

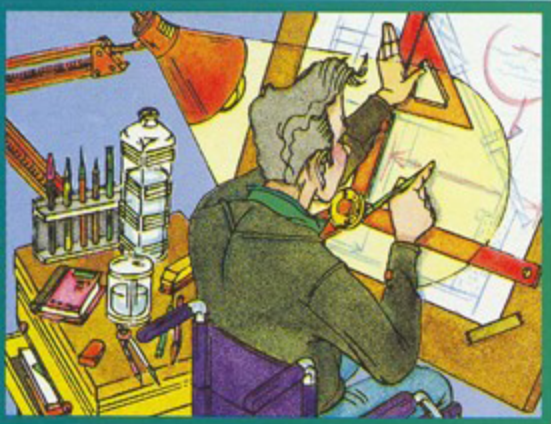
Αντιμετώπιση ΟΡΘΟΚΥΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

- Ουροδυναμικός έλεγχος
- Τακτικός έλεγχος και παρακολούθηση ουροποιητικού συστήματος και νεφρικής λειτουργίας
- Φαρμακευτική αγωγή
- Διαλείποντες αυτοκαθητηριασμοί
- Οδηγίες για τη «ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΥΣΤΗΣ»
- Οδηγίες για τη «ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΡΘΟΥ»

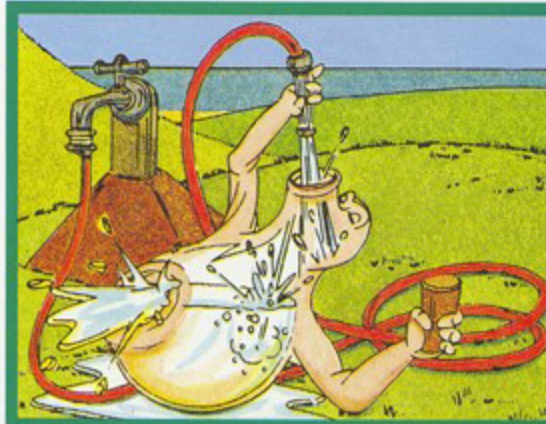
Ma vessie et ses copains mes reins :

Η κύστη μου κι οι νεφροί μου, τὰ νεφρά μου :

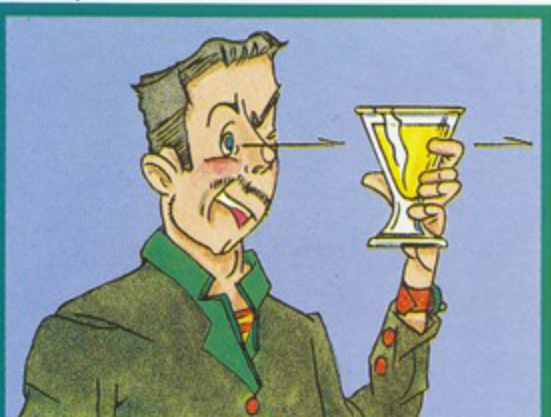
pour eux, il faut boire ;

γι' αὐτοῦς, πρέπει νὰ πίνω

boire et éliminer.

νὰ πίνω κι νὰ ἀδειάζω

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΥΣΤΗΣ

Menus équilibrés,
ισορροπημένα γεύματα

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΟΡΘΟΥ

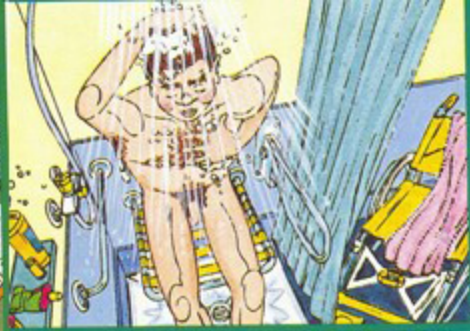
Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

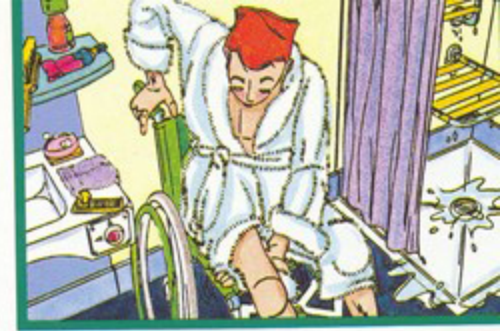
- ✓ Φροντίδα προσωπικής υγιεινής
- ✓ Επίβλεψη διατροφής, λήψης φαρμακευτικής αγωγής
- ✓ Πρόληψη κατακλίσεων
- ✓ Συνθήκες ασφάλειας
- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών

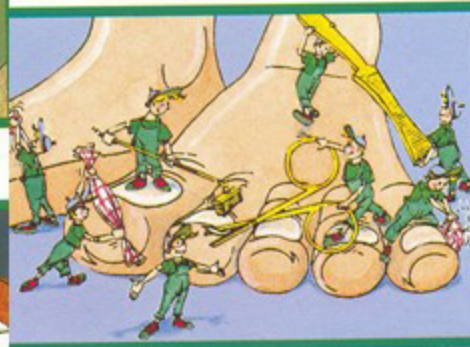
Coup d'œil matin et soir, espoir.

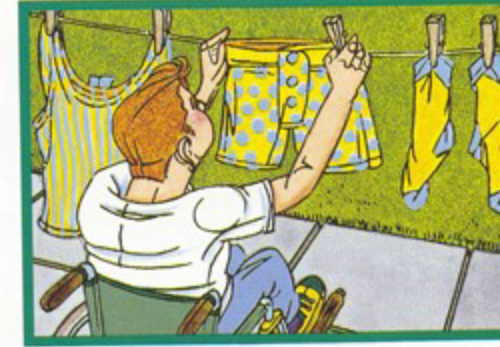
Avec entrain
Φροντιζοντας

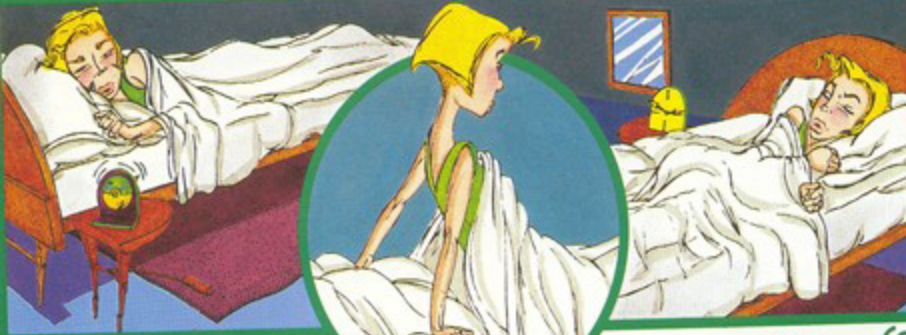
et minutie
εχολαβτιυα

jusqu'au bout des pieds.
αν'τη μορφη ως τα ρυχια

Au large,
Με φαρδια

- Φροντίδα προσωπικής υγιεινής
- Πρόληψη κατακλίσεων

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

Αντιμετώπιση ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

- Έλεγχος
- Φαρμακευτική αγωγή
- Βοηθήματα
- Οδηγίες – Επανεκπαίδευση - Υποστήριξη

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ

- ✓ Ενεργοποίηση αμυντικών μηχανισμών (π.χ. χιούμορ)
- ✓ Ενθάρρυνση της συμμετοχής – Ενίσχυση αυτοεκτίμησης
- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ

- ✓ Φαρμακευτική αγωγή
- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών

Η Ψ-παρέμβαση πρέπει να ξεκινάει από την πρώτη στιγμή της διάγνωσης και συνεχίζεται ...

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

Γενική Προληπτική Ιατρική Παρακολούθηση

- ✓ Καρκίνος (Μαστού, Προστάτη, Παχέος Εντέρου, κ.α.)
- ✓ Στεφανιαία Νόσος
- ✓ Σακχαρώδης Διαβήτης
- ✓ Αθηρωματική Νόσος
- ✓ Αρτηριακή Υπέρταση
- ✓ Μετεμμηνοπαυσιακή Οστεοπόρωση
- ✓ Εκφυλιστικά Νοσήματα του Μυοσκελετικού
- ✓ κ.α.

Η Σ.Κ.Π. δεν έχει αποδειχθεί ότι εμποδίζει την εμφάνιση νοσημάτων που συνήθως απαντώνται στις αντίστοιχες ηλικίες

M.S.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης σε χρόνια φάση

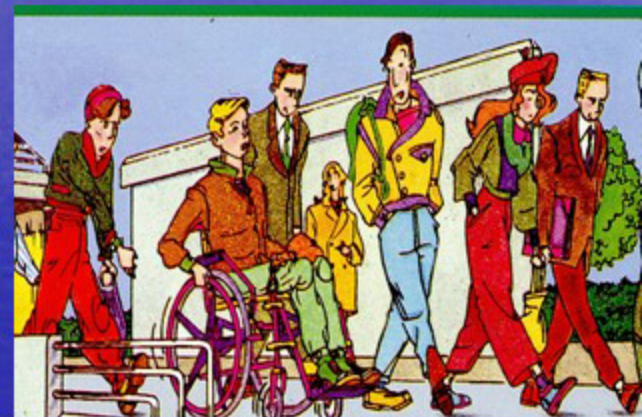
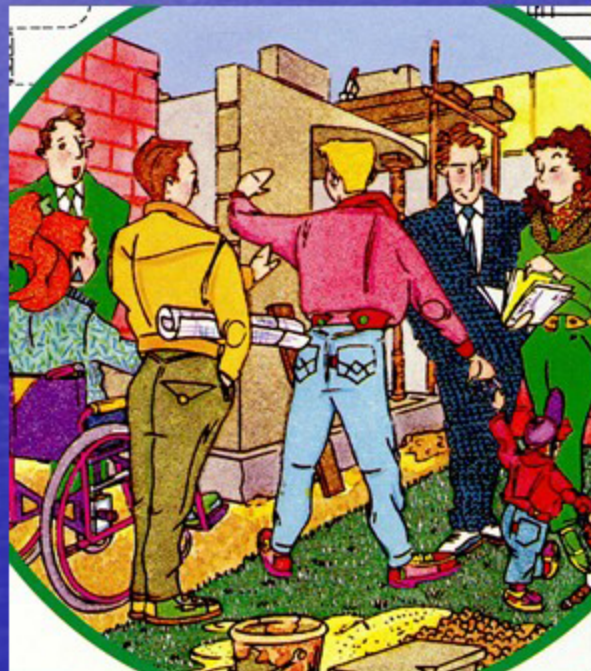
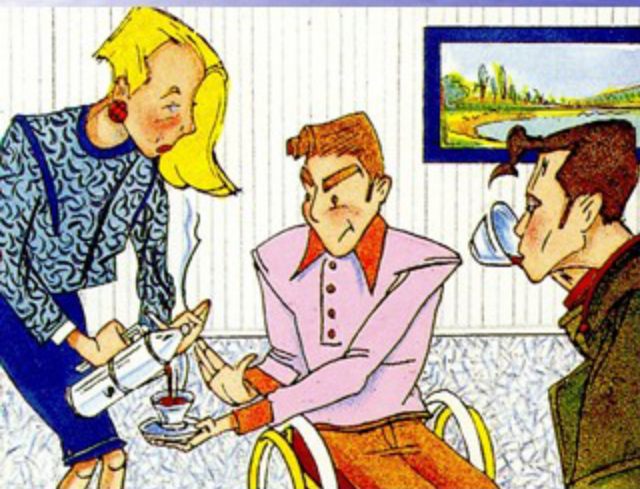
ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ	ΣΗΜΕΙΑ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ κινήτικη ➤ αισθητική ➤ ουρολογική 	<p>Προβλήματα στο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μητρικό ▪ Οικογενειακό ▪ Επαγγελματικό ▪ Κοινωνικών σχέσεων <p>ΑΝΑΠΗΡΙΑ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • οικογενειακή ρήξη • απώλεια εργασίας • αντίληψη υγείας • ποιότητα ζωής 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ιατρο – Κοινωνική Επανάσταση ✓ Ομάδες Αλληλοβοήθειας

✓ Το πρόγραμμα είναι **ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ**
ΟΛΟΙ έχουν δικαίωμα για **ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ**

Παρεμβάσεις στο σχεδιασμό Προγράμματος Αποκατάστασης

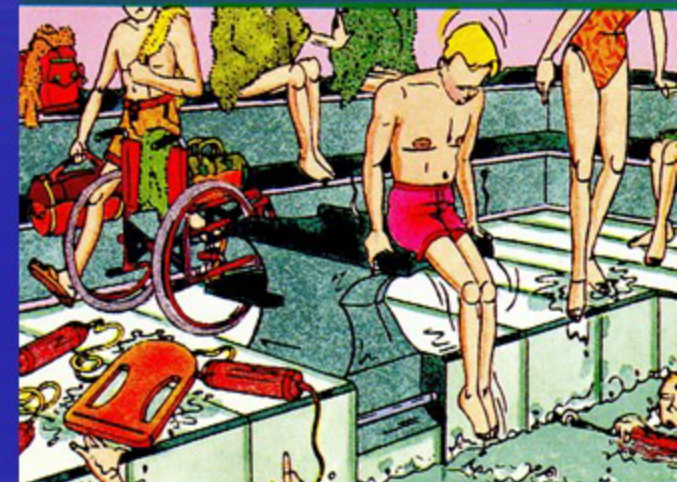
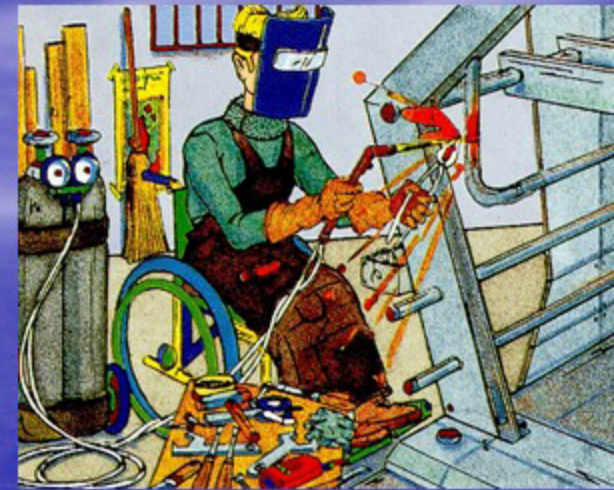
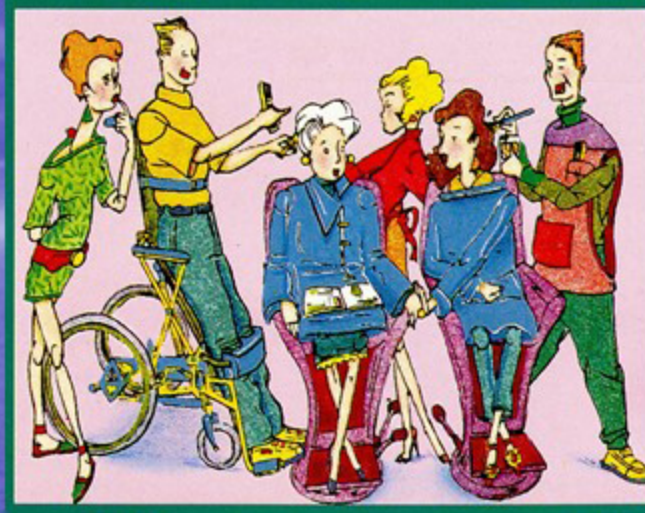
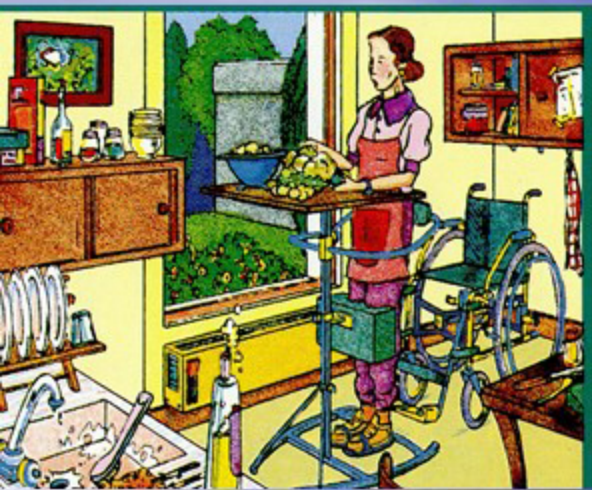
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

- ✓ Εκπαίδευση - Υποστήριξη των φροντιστών
- ✓ Community - based Rehabilitation

Το ρόλο του / της κοινωνικού λειτουργού συχνά τον «χρεώνεται» ο νοσηλευτής / η νοσηλεύτρια

Μ.Σ.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

✓ Κοινωνική Επανάσταση

οικογενειακή – επαγγελματική – ελεύθερος χρόνος

Μ.Σ.- Πρόγραμμα Αποκατάστασης

✓ Εκπαίδευση

Δεν ξεχνάμε τα παιδιά και τους εφήβους

Groupe belge d'étude de la Sclérose en plaques

Comptes-rendus les examens et les études menées dans le c
www.charcot-stichting.org

International MS Organization Melsbroek

A.S.B.L. ayant pour objectif la défense des intérêts des pers:
Centre national de la SEP à Melsbroek.
www.imso.be

Multiple Sclerosis International Federation

Objectif: échange d'informations à grande échelle.
www.msif.org

Ligues belges de la SEP

Ligue nationale de la SEP et Ligues de la SEP des communau
www.ms-sep.be

Ligue de la Sclérose en plaques des Pays-Bas

www.msweb.nl

Ligue de la Sclérose en plaques des Pays-Bas (Kidsweb)

www.mskidsweb.nl

National Multiple Sclerosis Society

Ligue nationale de la SEP des Etats-Unis.
www.nmss.org

Rehabilitation in Multiple Sclerosis

Réseau de centres de la SEP en Europe: réadaptation et la S
www.rims.be

Projet Interreg III : Programmes de réinsertion neurologique

Plus de chances au travail pour les personnes atteintes d'aff
www.cpc.be/interreg/

Association des détenteurs d'un budget "Vie Indépendante"

Conseils concernant le budget d'assistance personnelle
www.bol-online.be

✓ **συνεχής**
Ενημέρωση

✓ **συνεχιζόμενη**
Εκπαίδευση

✓ **αλληλο-υποστήριξη**

✓ **Ομάδες**
Αλληλοβοήθειας

Σύλλογος
Ατόμων με
Σκλήρυνση
κατά Πλάκας

**ευχαριστώ για την
προσοχή σας**

**στη διάθεση σας
για δημιουργικό
διάλογο**

 Auguste RODIN, 1881